

Yağlı Güreş Seyircisinin Sosyolojik Profili

The Sociological Profiles of Oil Wrestling Spectators

Ramazan SAVRANBAŞI¹
Nurten DİNÇ¹

¹ Yrd. Doç. Dr. Ramazan
SAVRANBAŞI
¹ Arş. Gör. Nurten DİNÇ
Celal Bayar Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu Manisa

Geliş Tarihi/Received: 08.12.2010
Kabul Tarihi/Accepted: 23.12.2010

Yazışma Adresi/Correspondence:
Yrd. Doç. Dr. Ramazan
SAVRANBAŞI
Celal Bayar Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu Manisa,
TÜRKİYE/TURKEY
Tel: 0236 231 46 45
savranbasi@hotmail.com

ÖZET: Bu çalışmanın amacı 2009 yılı 648. Tarihi Kırkpınar Yağlı güreşlerini yerinde izleyen seyircilerin sosyolojik profillerinin incelenmesidir. Bu çalışmada 2009 yılı 648. Tarihi Kırkpınar Yağlı güreşlerini izleyen protokol, sporcu, hakem, görevli ve medya mensubu dışında kalan seyirci tribünlerinde güreşleri izleyen kişilere 24 adet anket sorusu bire bir olarak soru-cevap şeklinde uygulanmıştır. Çalışma süresince Türkiye'nin değişik bölgelerinden Kırkpınar'ı yerinde izlemeye gelen yaklaşık 60 bin kişiden rasgele seçilen toplam 493 yağlı güreş seyircisine 2 araştırmacı tarafından anket yüz yüze uygulanmıştır. Kırkpınar Yağlı güreşlerini izleyen seyircilerden ankete katılanların tahsil durumu % 65,1'i ilkökul, % 10,1'i ortaokul, % 19,5'i lise, % 5,3'ü üniversite mezunu olarak yoğunlaşmaktadır. İkametgâh olarak; % 38,7'si ilçede, % 32,3'ü il merkezinde, % 22,1'i köyde, % 6,9'u belde yaşamaktadır. Ankete katılanların % 70,8'inin yağlı güreş kurallarını kolay buldukları, minder güreşinin kuralları ile kıyaslandığında ise % 55,2 oranında yağlı güreşin kurallarının daha kolay olduğunu, son yıllarda yağlı güreşte yapılan kural değişikliklerinin ise % 56,4 oranında olumlu olduğunu belirtmişlerdir. Ankete katılanların yağlı güreş organizasyonlarını % 43,8'i reklâm (afiş) panolarından, % 37,1'i arkadaş çevresinden, % 7,3'ü televizyonlardan, % 5,5'i gezici ya da belediye anonslarından, % 2,2'si gazetelerden, % 0,6'sı internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir. Yağlı güreşin günümüz medya ve iletişim araçlarından yararlanmadığını ancak % 43,8'nin reklâm (afiş) panolarından ve arkadaş (% 37,1) iletişiminden yararlandığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yağlı Güreş, Seyirci Profili, Kırkpınar

ABSTRACT: The purpose of this study is to evaluate social profile of the spectators in Kırkpınar Oil wrestling in 2009. The spectators who were watching the 648th Historical Kırkpınar Oil Wrestling in 2009 used as participants in this study. Other than referees, staffs and journalist, only spectators were face to face interviewed by the researchers. The questionnaire included 24 questions. Out of 60 thousand spectators, 493 participants were chosen randomly. Two researchers face to face administered the questionnaire. Results showed that 65,1 % of spectators were graduated from elementary school 10,1% of the spectators from middle school, 19,5% from high school and 5,3% from university. 38,7 % of participants live in county, 32,3 % in city, 22,1% in village, 6,9% in suburb. In addition, 70,8% percent of the spectators thought that the rule of the oil wrestling is simple. 55,2% of the participants indicated that the rule of the oil wrestling is easier than the Olympic wrestling. The 56,4% of the spectators who thought the changes that had been done in oil wrestling is better. The analyses showed that 43,8% of the spectators received information about the oil wrestling from advertisements, 37,1% from friends, 7,3% from television, 5,5% from loudspeakers, 2,2% from newspaper, 0,6% from Internet. Nowadays, oil wrestling does not use media and other communication devices. On the other hand, 43,8% of spectators use advertisement boards and 37,1% of that learned about oil wrestling from friends.

Key Words: Oil Wrestling, Spectators Profiles, Kırkpınar

BESBD 2010;5(2):52-59

Yağlı güreş günümüze kadar varlığını yaygın bir şekilde sürdürebilen önemli kültürel ve sportif bir fenomendir. Ana hatları ile ele aldığımızda; tarih, kültür, din ve gelenek gibi birçok sosyolojik boyutu içerdiğini görmekteyiz^{1,5,8,9,10,11,12,13,15}. Sporsal bir boyut olarak baktığımızda; güreşin yurt çapında son derece önemli ve yaygın bir spor organizasyonu olarak gerçekleştiğini görürüz. Her yıl yaklaşık resmi olarak 200-230, gayri resmi olarak ta 40-50 organizasyon yapılmaktadır. Yıl boyunca binlerce güreşçi bu organizasyonlara katılarak maddi kazanç sağlamaktadır. Bu maddi kazancı yağlı güreş seyircisi finanse etmektedir. Diğer taraftan bu organizasyonlar spor kamuoyunda genel anlamda güreş sporunun gündemde kalmasına katkı sağlamaktadır. Yağlı güreş organizasyonlarının en önemli özelliklerinden biri de en küçük halk kitlelerine (köy) kadar ulaşabilmesidir. Bundan dolayı Türk halkı tarafından büyük bir sevgi ve ilgi görmektedir⁷. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri 649 yıldır Rumeli'de doğup günümüze kadar uzanan geçmişiyle dünyanın en eski güreş festivalidir. Günümüzde Kırkpınar'a yaklaşımlar daha çok tarih, kültür ve gelenek boyutunda olmaktadır^{1,5,8,9,10,11,12,13,15}.

Bu çalışmanın amacı Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşlerini yerinde izleyen seyircilerin bazı sosyolojik profillerinin incelenerek yağlı güreş seyircisi boyutunda spor sosyolojisi açısından daha sağlıklı yaklaşımlara ve yorumlara katkı sağlamaktır.

YÖNTEM

Bu çalışmada 2009 yılı 648. Tarihi Kırkpınar Yağlı güreşlerini izleyen protokol, sporcu, hakem, görevli ve medya mensubu dışında kalan, seyirci tribünlerinde güreşleri izleyen kişilere 24 adet anket sorusu bire bir olarak soru-cevap şeklinde uygulanmıştır. Çalışma süresince Türkiye'nin değişik bölgelerinden Kırkpınar'ı yerinde izlemeye gelen yaklaşık 60 bin kişiden rastgele seçilen toplam 493 yağlı güreş seyircisine 2 araştırmacı tarafından anket yüz yüze uygulanmıştır.

Ankette seyircilere; yaş, geldiği il, ikamet ettiği yer, tahsil durumu, meslek gurubu, yağlı güreşte aileden ya da tanıdığı var mı? Seyirci olarak yağlı

güreş ile ilk olarak ilgilenmesine kimin katkıda bulunduğu, daha önce minder ya da yağlı güreş ile sporculuk ilişkisinin olup olmadığı, yılda kaç defa yağlı güreş seyretmeye gittiği, yağlı güreş organizasyonlarını nereden takip ettiği, minder güreşi seyredip seyretmediği, minder ve yağlı güreşte en ünlü isimin kim olduğu, yağlı güreş'ten dünya ve olimpiyat şampiyonu çıkar mı? Minder güreş'inden gelenler yağlıda yağlıcılardan daha başarılı mı oluyor? Yağlı güreş'te sayısal olarak minderciler mi daha fazla, yoksa yağlıcılar mı? Yağlı güreşleri izlemeye sevk eden neden nedir? Yağlı güreşin kuralları kolay mı? Minder güreşi ile kıyasladığında hangisinin kurallarının basit olduğu, son yıllarda yağlı güreşin de kuralları değişti, olumlu mu? Daha önce Kırkpınar güreşlerini seyrettiniz mi? Güreşleri izlemek için bilet aldınız mı? Biletli iseniz, fiyatları nasıl buluyorsunuz? Hangi güreşi seyretmek size daha cazip geliyor? Soruları sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Altmış bin seyirci içerisinde rastgele seçilmiş 493 kişinin tanımlayıcı istatistikleri, buldukları gruplar içindeki dağılım sıklıkları Windows altında çalışan SPSS 11 paket programı ile yapılmış ve dikkat çekici sonuçlar ortaya çıkmıştır.

BULGULAR

2009 yılı 648. Tarihi Kırkpınar Yağlı güreşlerini yerinde izleyen 493 seyircinin tanımlayıcı istatistikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Kırkpınar Yağlı güreşlerini izleyen seyircilerden ankete katılanların yaş durumlarına bakıldığında % 50,3'ünün 35-54, % 28,4'ünün 55-74 yaşları arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Cinsiyet olarak; % 99,4'ü erkek, % 0,6'sı bayan, tahsil durumları ise, % 65,1'i ilkokul, % 10,1'i ortaokul, %19,5'i lise ve % 5,3'ü üniversite mezunu olarak saptanmıştır. Mesleki açıdan bakıldığında, % 22,3'ü çiftçi, % 20,1'i emekli, % 19,9'u esnaf, % 16,8'i serbest meslek, % 10,3'ü memur, % 7,3'ü işçi olarak mesleki tabloyu oluşturmaktadır. İkametgâh olarak; % 38,7'si ilçede, % 32,3'ü il merkezinde, % 22,1'i köyde, % 6,9'u belde yaşamaktadır.

Kırkpınar Yağlı güreşlerini izlemeye gelen se-

Yircilerden ankete katılanların geldikleri illere göre dağılımı organizasyonun gerçekleştiği Edirne ilk sırada olmak üzere Manisa, İzmir, Antalya, Samsun, İstanbul, Bursa, Çanakkale, Zonguldak, Tekirdağ, Ordu, Bolu, Kocaeli, Ankara, Balıkesir, Muğla, Sakarya, Yalova, Kırklareli, İzmit ilk yirmi ili oluşturmaktadır. Yurtdışından ise Türk asıllı ve vatandaşları olarak Yunanistan, Bulgaristan, Almanya ve Hollanda'dan gelmektedir.

TABLO 1: Seyircilerin sosyolojik profilleri

Yaş	Denek	%	Meslek	Denek	%
13-34	88	17,8	İşçi	36	7,3
35-54	248	50,3	Memur	51	10,3
55-74	140	28,4	Emekli	99	20,1
75-	17	3,4	Ser. Meslek	83	16,8
Total	493	100	Esnaf	98	19,9
Cinsiyet	Denek	%	Çiftçi	Denek	%
Erkek	490	99,4	Total	477	96,8
Bayan	3	0,6	Cevapsız	16	3,2
Total	493	100	İkametgâh	Denek	%
Tahsil	Denek	%	İl Merkezi	159	32,3
İlkokul	321	65,1	İlçe	191	38,7
Ortaokul	50	10,1	Belde	34	6,9
Lise	96	19,5	Köy	109	22,1
Üniversite	26	5,3	Total	493	100
Total	493				

Güreş Organizasyon Sayısı	Denek	%	Güreş Organizasyon Sayısı	Denek	%
1	72	14,6	12	7	1,4
2	32	6,5	13	2	0,4
3	39	7,9	15	24	4,9
4	43	8,7	20	18	3,7
5	79	16	25	3	0,6
6	10	2	30	4	0,8
7	4	0,8	40	3	0,6
8	12	2,4	50	1	0,2
9	1	0,2	61	1	0,2
10	71	14,4	Total	426	86,4

Kırkpınar yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların yılda kaç defa yağlı güreş organizasyonu seyretmeye gittiği Tablo 2'de gösterilmiştir. Kırkpınar yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların % 14,4'ü yılda 10 kez, % 16'sı 5 kez, % 4,9'u 15 kez, % 14,6'sı en az bir kez yağlı güreş organizasyonu seyretmeye gitmiştir.

Kırkpınar Yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların yağlı güreş ile doğrudan ya da dolaylı ilgileri Tablo 3'te gösterilmiştir. Kırkpınar Yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların % 40,6'sının minder güreşini seyrettiği, % 59,2'sinin ise seyretmediği saptandı. Kırkpınar Yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların % 30,6'sının

TABLO 3: Katılımcıların yağlı güreşi seyretme sıklıkları ve ilgi özetleri

	Denek	Evet %	Denek	Hayır%		
Minder güreşi seyrediyor musunuz?	200	40,6	292	59,2		
Yağlı güreşte aileden ya da tanıdıklarınızdan biri var mı?	Denek	Var %	Denek	Yok %		
	151	30,6	341	69,2		
Size seyirci olarak yağlı güreş ile ilk olarak ilgilenen kim katkıda bulundu?	Denek	Ailem %	Denek	Arkadaşlarım %	Denek	Kendim %
	129	26,2	75	15,2	289	58,6
Daha önce minder ya da yağlı güreş yaptınız mı?	Denek	Evet %	Denek	Hayır %		
	78	15,8	414	84		
Daha önce minder ya da yağlı güreş yaptınız mı? Evet ise	Denek	Minder %	Denek	Yağlı %		
	20	4,1	56	11,4		

yağlı güreşte aileden ya da tanıdıkları birinin olduğu, % 69,2'sinin olmadığı saptandı. Seyirci olarak yağlı güreş ile ilk olarak ilgilenmelerine % 58,6'sına kendilerinin, % 26,2'sine ailesinin, % 15,2'sine arkadaşlarının katkıda bulunduğu görülmektedir. Ankete katılanların daha önce % 15,8'inin minder ya da yağlı güreş yaptığı, % 84'ünün hiç güreş yapmadığı, yapanlarında % 11,4'ünün yağlı güreş, % 4,1'ininde minder güreşi yaptığı saptandı.

Yağlı güreş organizasyonlarını nereden takip ediyorsunuz?	Denek	%
Televizyondan	36	7,3
Gazetelerden	11	2,2
Reklam(afiş) panolarından	216	43,8
İnternette	3	0,6
Arkadaş çevremden	183	37,1
Gezici ya da belediye anonslarından	27	5,5
Toplam	476	96,6

Kırkpınar Yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların yağlı güreş organizasyonlarını nereden takip ettikleri tablo 4'te gösterilmiştir. Ankete katılanların yağlı güreş organizasyonlarını % 43,8'i reklâm (afiş) panolarından, % 37,1'i arkadaş çevresinden, % 7,3'ü televizyonlardan, % 5,5'i gezici ya da belediye anonslarından, % 2,2'si gazetelerden, % 0,6'sı internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir.

Kırkpınar'a katılan sporcuların kökenlerini tanıma, yağlı ve minderci kökenlilerin yağlı güreşte başarı durumları ve yağlı güreşin minder güreşine kaynak olabilirliği konusundaki görüşleri tablo5'te gösterilmiştir. Ankete katılanların % 72,6'sı yağlı güreşteki sporcuların salt yağlı güreşçilerin daha fazla olduğunu, %'26 sı ise mindercilerin sayısal olarak yağlıcılardan fazla olduğunu belirtmişlerdir. Ankete katılanların % 50,3'ü minder güreşinden gelen güreşçilerin yağlı güreşte yağlı güreş kökenlilerden daha başarılı olduğunu, % 43,3'ise yağlıcılarının daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Yağlı güreş'ten dünya olimpiyat şampiyonu yetişir mi? sorusuna ankete katılanların % 56,4'ü evet, % 40,8'i ise hayır yanıtı vermişlerdir.

Kırkpınar yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların yağlı ve minder güreşi kuralları konusundaki görüşleri tablo 5'te gösterilmiştir. Ankete katılanların % 70,8'i yağlı güreş kurallarını kolay buldukları, minder güreşinin kuralları ile kıyaslandığında ise % 55,2 oranında yağlı güreşin kurallarının daha kolay olduğunu, son yıllarda yağlı güreşte yapılan kural değişikliklerinin ise % 56,4 oranında olumlu olduğunu belirtmişlerdir.

Katılımcıları yağlı güreş izlemeye sevk eden nedenlerin oranları, hangi güreşi seyretmenin daha cazip geldiği ve güreşleri izleme koşulları ile bilet ücretlerine yaklaşım oranları tablo 6'da gösterilmiştir. Ankete katılanların % 91,7'si yağlı güreş iz-

Yağlı güreş'te sayısal olarak minderciler mi daha fazla, yoksa yağlıcılar mı?	Denek	Yağlıcılar %	Denek	Minderciler %
		358	72,6	128
Sizce minder güreş'inden gelenler yağlıda yağlıcılardan daha başarılı mı oluyorlar?	Denek	Evet %	Denek	Hayır %
	248	50,3	238	48,3
Sizce yağlı güreş'ten, dünya, olimpiyat şampiyonu yetişir mi?	Denek	Evet %	Denek	Hayır %
	278	56,4	201	40,8
Yağlı güreşin kuralları size kolay geliyor mu?	Denek	Evet %	Denek	Hayır %
	349	70,8	140	28,4
Minder güreşi ile kıyasladığınızda hangisinin kuralları size basit geliyor.	Denek	Yağlının %	Denek	Minderin %
	272	55,2	214	43,4
Son yıllarda yağlı güreşin de kuralları değişti, sizce olumlu mu?	Denek	Olumlu %	Denek	Olumsuz %
	278	56,4	210	42,6

lemeye sevk eden nedeni “ata sporu” olmasına bağlamaktadır. Katılımcıların % 79,1’i yağlı güreşi, % 1’i minder güreşini, % 19,3’ünde her ikisi de seyrettiklerini belirtmişlerdir. Yağlı güreş seyircisinin minder güreşi için potansiyel seyirci kitlesi olması bakımından dikkat çekicidir. Ankete katılanların % 88,2’si bilet ile % 10,3’ü de güreşleri davetiye ile seyretmiş ve bilet alanların bilet ücretlerini %44,4’ü normal, % 37,9’u pahalı, % 8,5’i ise ucuz bulmuştur.

TABLO 6: Katılımcıların yağlı güreş izleme nedeni oranları ve bilet fiyatlarına yaklaşım oranları		
Yağlı güreşleri izlemeye sevk eden neden nedir?	Denek	%
Ata sporu olması	452	91,7
Kültürümüzün parçası	14	2,8
Estetik ve heyecanlı	7	1,4
Ortam hoşuma gidiyor	12	2,4
Manevi yönden	7	1,4
Toplam	492	99,8
Size hangi güreşi seyretmek daha cazip geliyor	Denek	%
Yağlı güreş	390	79,1
Minder güreşi	5	1
Her ikisi de	95	19,3
Total	490	99,4
	Denek	%
Bilet Aldım	435	88,2
Davetiye İle	51	10,3
Toplam	486	98,6
Bilet ücreti	Denek	%
Ucuz	42	8,5
Pahalı	187	37,9
Normal	219	44,4
Toplam	448	90,9

TARTIŞMA VE SONUÇ

Kırkpınar yağlı güreşlerini izleyen seyircilerden ankete katılanların yaş durumlarına bakıldığında; % 17,8’inin 14–34, % 50,3’ünün 35–54, % 28,4’ünün 55–74 yaşları arasında yoğun olduğu görülmektedir. Futbol seyirci ile ilgili iki farklı ankete

katılanlarda; % 47,79’u 16–20 yaş ⁴, % 62,3’ü 15–35 yaş, % 14,7’si 36–40 yaş, % 23,1’i 41 yaş ve üstüdür ^{16,3}. Bu sonuçlar yağlı güreş seyircisinin daha olgun bir yaş grubundan oluştuğunu göstermektedir. Cinsiyet dağılımı olarak; % 99,4’ü erkek, % 0,6’sı bayan olarak saptanmıştır. Futbolda yapılan bir çalışmada cinsiyet dağılımı ise toplam 429 kişiden % 96,7’si erkek, %3,3’ü bayan seyirci olarak bulunmuştur ¹⁶. Bu sonuçların birbirine yakın olması, taşrada yapılan iki farklı spor dalında bayanların seyirci olarak katılımlarının yetersizliğini vurgulaması açısından ilginçtir. Kırkpınar yağlı güreşlerini izleyen seyircilerden ankete katılanların tahsil durumu ise % 65,1’i ilkökul, % 10,1’i ortaokul, %19,5’i lise, % 5,3’ü üniversite mezunu olarak saptanmıştır. Bu sonuçlara karşılık; futbolda yapılan ankette ise %17’sini ilkökul, % 24,2’sinin ortaokul, %31,2’sinin lise, %9,6’sının yüksekokul, %15,6’sının üniversite mezunu olduğu belirtilmiştir ¹⁶. Futbol ve yağlı güreş seyircisindeki tahsil durumlarındaki bu farklılığın kaynağı her iki spor branşının seyirci yaş gruplarından kaynaklandığını söylemek mümkün olabilir.

Ankete katılanlara mesleki açıdan bakıldığında % 22,3’ü çiftçi, % 20,1’i emekli, % 19,9’u esnaf, % 16,8’i serbest meslek, % 10,3’ü memur ve % 7,3’ü işçi olarak mesleki tabloyu oluşturmaktadır. Yıldız M. ve arkadaşlarının yapmış olduğu çalışmada (2007), futbol seyirci anketine katılanların %4’ünün çiftçi, % 7’sinin emekli, % 22,1’inin esnaf, %22,4’ünün memur, %17,7’sinin işçi olduğu saptanmıştır ¹⁶. Bu sonuçlarda ki farklılığın da yağlı güreşin kırsalda, futbol maçlarının da kentlerde yapılması sonucundan kaynaklanabileceğini göstermektedir. Genel olarak bakıldığında yağlı güreş toplumun her katmanından izleyiciyi çekebilmektedir. Yağlı güreş zannedildiği kadar kırsal kesimin (% 38,7’si ilçede, % 32,3’ü il merkezinde, % 22,1’i köyde, % 6,9’u belde) takip ettiği spor organizasyonu değildir. Kırkpınar yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların geldikleri illere göre dağılımı organizasyonun gerçekleştiği Edirne ilk sırada olmak üzere Manisa, İzmir, Antalya, Samsun, İstanbul, Bursa, Çanakkale, Zonguldak, Tekirdağ, Ordu, Bolu, Kocaeli, Ankara, Balıkesir, Muğla, Sakarya, Yalova, Kırklareli, İzmit

ilk yirmi ili oluşturmaktadır. 2006 yılı 645. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşlerine katılan sporcuların bazı sosyolojik profillerini inceleyen bir araştırmada; Kırkpınar'a katılan güreşçilerin doğum yerlerine göre katılım sayıları verilerinde en yüksek katılımlar Kocaeli, Samsun, Edirne ve Manisa'dan olmuştur¹⁴. Elde edilen sonuçlar Kırkpınar'a katılan seyircilerin geldikleri iller ile yağlı güreşe katılan sporcuların doğum yerleri örtüşmektedir. Bu yörelere ait geçmişte ve günümüzde Kırkpınar'da kemer kazanmış ya da başarılı olmuş birçok sporcuya rastlamak mümkündür. Bu nedenle bu bölgelerde yağlı güreşin yaygınlaşmasının bir sonucu olduğunu düşünebiliriz. Yurtdışından ise Türk asıllı ve vatandaşları olarak, Yunanistan, Bulgaristan, Almanya ve Hollanda gibi ülkelerden de Kırkpınar'a izleyici gelmektedir.

Kırkpınar Yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların % 14,4'ü yılda 10 kez, % 16'sı 5 kez, % 4,9'u 15 kez, % 14,6'sı en az bir kez yağlı güreş organizasyonu seyretmeye gitmektedir. Bu veriler yağlı güreş seyircisinin güreş seyretme sıklığı açısından oldukça önemli bir göstergedir. Kırkpınar Yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların % 30,6'sının yağlı güreşte aileden ya da tanıdıkları birinin olduğu, % 69,2'sinin ise olmadığı saptandı. Seyirci olarak yağlı güreş ile ilk olarak ilgilenmelerine % 58,6'sına kendilerinin, % 26,2'sine ailesinin, %15,2'sine arkadaşlarının katkıda bulunduğu görülmektedir. Ankete katılanların daha önce % 15,8'inin minder ya da yağlı güreş yaptığı, % 84'ünün hiç güreş yapmadığı, yapanların da % 11,4'ünün yağlı güreş, % 4,1'inin de minder güreşi yaptığı saptandı. Elde edilen verilere göre; yağlı güreş seyircisinin bu güreş türü ile ilgilenmelerinde aile ve arkadaş etkisi, daha önce güreş yapmış olmaları gibi etkenlerin yanında, kendi tercihlerinin olması dikkat çekicidir. Bu sonuçlar yağlı güreşin halk tarafından önemli derecede ilgi gördüğünün bir göstergesidir.

Ankete katılanların yağlı güreş organizasyonlarını % 43,8'i reklâm (afiş) panolarından, % 37,1'i arkadaş çevresinden, % 7,3'ü televizyonlardan, % 5,5'i gezici ya da belediye anonslarından, % 2,2'si gazetelerden, % 0,6'sı internetten takip ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar da yağlı güreşin günü-

müz medya ve iletişim araçlarından yararlanmadığını ancak % 43,8'nin reklâm (afiş) panolarından ve % 37,1'inin arkadaş iletişiminden yararlandığını göstermektedir. Reklam (afiş) panolarından yararlanılması yağlı güreş organizasyonlarının seyirciye ulaşmada en etkin bir iletişim aracı olduğunu gösterirken, arkadaş iletişimde ise muhtemelen cep telefonlarının günümüzde ne kadar etkin bir iletişim aracı olduğunun önemini vurgulamaktadır. Diğer bir yaklaşımla; arkadaş iletişimde % 37,1'lik oran yağlı güreş seyircisinin birbiri ile arkadaşlık bağlarının kurulmasında önemli bir katkısının olduğunu, ayrıca köy ve ilçelerde oturmaları, yağlı güreş organizasyonlarının en küçük ilçe, belde ve köylere kadar gitmesi etken olabilir.

Kırkpınar yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların % 40,6'sının minder güreşini seyrettiği, % 59,2'sinin ise seyretmediği saptandı. Bu veriler yağlı güreş seyircisinin % 40,6'sının minder güreşine de ilgi gösterdiği ve yağlı güreşin minder güreşine ilgi ve seyirci olarak önemli bir potansiyel olduğunu göstermektedir. Her iki güreş türünün en ünlü isimlerinin kim olduğu konusunda verilen yanıtlar, minder güreşinde % 38,9 ile Hamza Yerlikaya, yağlı güreşte %59,6 ile Ahmet Taşçı olarak belirlenmiştir. Her iki isim de minder ve yağlı güreş izleme oranlarına çok yakın değerler olması ilginçtir.

Kırkpınar'a katılan sporcuların kökenlerini tanıma, yağlı ve minderci kökenlilerin yağlı güreşte başarı durumları ve yağlı güreşin minder güreşine kaynak olabilirliliği konusundaki görüşleri tablo 5'te gösterilmiştir. Ankete katılanların % 72,6'sı yağlı güreşteki sporcuların salt yağlı güreşçilerin daha fazla olduğunu, % 26'sı ise mindercilerin sayısal olarak yağlıcılardan fazla olduğunu belirtmişlerdir. Oysa 2006 yılı 645. Tarihi Kırkpınar Yağlı güreşlerine katılan sporcuların güreş kökenlerini inceleyen araştırmada; Kırkpınar'a katılan sporcuların % 27,2'sinin yağlı güreşten, % 62,3'ini minder güreşinden geldiği saptanmıştır¹³. Ankete katılanlar bu araştırmanın tam tersi bir yanıtlama yapmışlardır. Böyle bir sonucun ortaya çıkmasında, yağlı güreş seyircisinin % 40,6'sının minder güreşini seyretmesi, yağlıda güreşen mindercileri yeteri kadar tanımamalarına etkili olabilir. Ankete katılanların %

50,3'ü minder güreşinden gelen güreşçilerin yağlı güreşte, yağlı güreş kökenlilerden daha başarılı olduğu, % 43,3 ise yağlıcılarının daha başarılı olduklarını belirtmişlerdir. Yağlı güreş'ten dünya olimpiyat şampiyonu yetişir mi? sorusuna ankete katılanların % 56,4'ü evet, % 40,8'i ise hayır yanıtı vermişlerdir. Ankete katılanlar, mindercilerin yağlı güreşte daha başarılı olduklarını beyan ederken, yağlı güreşten % 56,4 oranında dünya ve olimpiyat şampiyonu çıkabileceği yanıtını vermişlerdir. Ancak ülkemizden yaklaşık son 40 yıldır yağlı güreş kökenli dünya ve olimpiyat şampiyonu çıkmamıştır. Bu çelişkili yanıtın nedenini de, yağlı güreşteki minderci sayısındaki yanılığa olduğu gibi, yağlı güreş seyircisinin minder güreşini yeteri kadar takip etmemesine bağlayabiliriz.

Kırkpınar Yağlı güreşlerini izlemeye gelen seyircilerden ankete katılanların yağlı ve minder güreşi kuralları konusundaki görüşleri konusundaki oranları tablo 5'de gösterilmiştir. Ankete katılanların % 70,8 i yağlı güreş kurallarını kolay buldukları, minder güreşinin kuralları ile kıyaslandığında ise % 55,2 oranında yağlı güreşin kurallarının daha kolay olduğunu, son yıllarda yağlı güreşte yapılan kural değişikliklerinin ise, % 56,4 oranında olumlu olduğunu belirtmişlerdir. Son 25-30 yıldır minder ve yağlı güreşte önemli derecede temel kural değişiklikleri yapılmıştır. Kural değişiklikleri ile ilgili eleştiriler gerek yağlı, gerekse minder güreşinde güncelliğini korumaktadır⁸. Bu konudaki anket sorularına verilen yanıtlar gözlemlerimize göre paralellik gösterse de, bu konuda daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Ankete katılanların % 91,7 si yağlı güreş izlemeye sevk eden nedeni "ata sporu" olmasına bağlanmaktadır. Genel olarak sosyal yapıların spora etkilerini şöyle sıralayabiliriz. Sosyal yapı özellikleri, (fiziksel ve kültürel yapı) her toplumda kendine özgü spor dallarının doğmasına neden olmuştur. Türklerde de Ata Sporumuz dediğimiz spor dallarını doğurmuştur^{2,9}. Ata sporu kavramı Türk toplumunda güreş kavramı ile eşdeğer bir şekilde kullanıldığı soruya verilen yanıt oranından açıkça görülmektedir. Kültürümüzün parçası (%2,8) ve manevi yönden (% 1,4) gibi cevap seçenekleri ankete katılanlara yanıt olması bakımından oldukça zayıf kalmıştır. Aslında "ata sporu" kavramı kültür ve manevi kavramları ile ilişkili bir kavram olmasına rağmen diğer iki kavrama karşı daha baskın olmuştur.

Katılımcıların güreşleri izleme koşulları ve bilet fiyatlarına yaklaşım oranları tablo 6 da gösterilmiştir. Ankete katılanların % 88,2'si bilet ile % 10,3'ü de güreşleri davetiye ile seyretmiş, bilet alanların bilet fiyatlarını % 44,4'ü normal, % 37,9'u pahalı, % 8,5'i ise ucuz bulmaktadır. Oysa Türkiye'de uluslar arası önemli başarıları olan minder güreşinde, ulusal ve uluslar arası güreş müsabakalarında son 20 yılda güreş seyretmek ücretsizdir. Buna rağmen minder güreşi istenilen düzeyde seyirciyi salonlara çekememektedir. Türk güreşi açısından araştırılması gereken önemli bir sorundur.

KAYNAKLAR

1. Ağırhan Ö, Tarihsel ve Sosyolojik Açıdan Kırkpınar'a Bakış, I.Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No.68-2006, ISBN: 975-374-069-7, s.187-190
2. Bayraktar C, Sosyal Yapı Özelliklerinin Spora Etkisi. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: XVII, Sayı:1, 2003
3. Çağlayan H. S, Çetin Ç.M, Şirin, F.E, Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik-Kültürel Yapısının Şiddet Eğitimdeki Rolü (Konyaspor Örneği). Atatürk Üni. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, cilt: 7 Sayı:2, 2005, ISSN: 1302-2040
4. Doğan B, Moralı S, Futbol'da Seyirci Taşkınlıkları ve Bunun Altında Yatan Psiko-Sosyal Nedenler. Hacettepe Üniversitesi Futbol Dergisi, Cilt: 3 (4), s:19-24,1996
5. Erdem H, Kırkpınar Güreşlerinin Tarihi, II. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No.74-2007, , ISBN: 978-975-374-074-6, s.145-149
6. Kılıçgil E, Futbol Taraftarlarının Şiddet İle İlgili Tepkilerinin Psiko-Sosyal Boyutları. Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt: 1 Sayı: 1, 2003
7. Göral M, Wrestling Sport in Manisa (Turkey), MedWell On-line, Pakistan Journal of Social Sciences, 5 (7):705-709, 2008, ISSN:1683-8331
8. Karahüseynoğlu M.F, Tozoğlu E, Şahin S, Şebin K, Nacar E, Kırkpınar Yağlı Güreşlerinin Değişen Gelenekleri. Atatürk Üni. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, cilt: 9 Sayı:2, 2007, ISSN: 1302-2040
9. Kartal B.C, Söylemez S, Kavuncu S, Cumhuriyet Dönemi (1923-1930) Resmi İdeolojisinde "Ata Spor" Olarak Güreş, II. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No.74-2007, ISBN: 978-975-374-074-6, s.71
10. Kaya Y, Yağlı Güreşlerin Membası Olan Kırkpınar Güreşlerindeki Adap ve Anlayışın Toplumsal Barışa Katkısı, II. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No.74-2007, , ISBN: 978-975-374-074-6, s.175-181
11. Pehlivan Z, Demir A, Türk Kültüründe "Güreş" ve "Pehlivanlık ve İmgesi" I.Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No: 68-2006, ISBN: 975-374-069-7, s.141-158
12. Sandalcı S, Eski Yunan ve Roma Mitolojisinde Güreşin Köken İzleri, I.Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No.68-2006, , ISBN: 975-374-069-7, s.101-106
13. Savranbaşı R, Tarihi ve Geleneksel Kırkpınar Güreşleri Uluslararası Olabilir mi?, I.Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No.68-2006, ISBN: 975-374-069-7, s.1-5
14. Savranbaşı R. 2006 Yılı 645. Kırkpınar Yağlı Güreşlerine Katılan Sporcuların Güreş Kökenleri ve Bazı Sosyolojik Profillerinin İncelenmesi, III. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No.74-2007, ISBN: 978-975-374-074-6, s:199- 200
15. Turan S, Türk Güreş Tarihinde Kırkpınar'ın Yeri ve Önemi, I.Tarihi Kırkpınar Sempozyumu Bildirileri. Trakya Üni. Yayın No.68-2006, ISBN: 975-374-069-7, s.137-140
16. Yıldız M, Fişekçioğlu B.İ, Çağlayan S.H, Tekin T, Şirin F.E, Akyüz M., Futbol Seyircisinin Sosyo-Ekonomik Yapısının Şiddete Etkisi (Karamanspor Örneği). Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt:9 Sayı: 2, 2007